

Mehmet Ali KAPTANLAR

ACME: Öncelikle bize kendinizden bahseder misiniz? Tiyatroya ilk olarak nasıl başladınız?

Mehmet Ali KAPTANLAR: Antalya’da doğdum, büyüdüm. Ortaokul, lise dönemlerim orada geçti. Liseyi bitirdikten sonra konservatuara girdim. Konservatuardan mezuniyetimin ardından Devlet Tiyatrosu’na stajyer kadro da çalışmaya başladım. O dönem biz biraz şanslıydık sanıyorum, bölgelere gitmedik. Hala daha Devlet Tiyatrosu’nda ve çeşitli tiyatrolarda oyunculuk işini sürdürüyorum.

ACME: Antalya’da çalışmalarınız var mıydı? Tiyatro tesadüfen mi girdi hayatınıza?

M.A. KAPTANLAR: Tiyatro ile amatör olarak bile ilgilenmiyordum. Sadece çeşitli etkinliklere katılıyordum. Daha çok sporcu olmak istiyordum. Aslında tesadüf denilebilir. İnsanın içinde bir şey var zaten.

Şimdiki eğitimimizde de sıkıntılar söz konusu. Çocukların eğilimlerini bilmiyoruz. Hiç istemediği bir üniversiteye gidebiliyor. Hiç istemediği bir meslekte çalışabiliyor. Sistemimizde bir yanlış var ama onun yanıtını ben bulamıyorum. Benim işim değil ama sıkıntı olduğu ortada. Çocukları orta-

okuldan, liseden bu yana bir şeye yönlendirmek lazım. Müzik olabilir, sanat olabilir veya meslek okullarıyla insanlar bir yerlere yönlendirilebilirler. Benim için de bu durum geçerliydi. Tiyatroyu pek fazla düşünmüyordum, faal bir öğrenciydim, sahne sanatlarına, müziğe çok meraklıydim. Kendi kendime lisede gitar çalmayı öğrendim. Bir arkadaşımın bağlama çalmayı öğrendim. 1977-78 yılları lise dönemimde olanaklarımız çok kısıtlıydı. Fakat şimdi herşey çok daha farklı. Geriye dönüp baktığım zaman katettiğim yol bence olumlu görünüyor. Şanslıymışım o dönemde bile. Şans ve o şans çok iyi değerlendirmek çok önemli.

ACME: İlk oyununuz sizin için çok değerlidir. İlk oyundan bugüne neler değişti?

M.A. KAPTANLAR: Mezun olduğum yıl 1983’te Mehmet Baydur’un “Limon” adlı oyununda rol aldım. Müşfik Kenter sahneye koyuyordu. Kendisi aynı zamanda okulun son yılında benim de hocamdı. Bu oyunla tiyatroya ilk profesyonel adımımı atmış oldum. Müşfik Kenter gibi değerli bir hocayla ve rahmetli Haluk Kurtuluş, Zekai Müftüoğlu gibi çok değerli oyuncu arkadaşlar ile çalıştım.

Devlet Tiyatrosu’nda profesyonel adımda ve düşünüyordum Ata-türk Kültür Merkezi Büyük Salon’da sahneye çıkmak çok heyecan vericiydi. Hayallerim de yavaş yavaş gerçek oluyordu.

Bir eğitimde okulun ve öğretmenlerin önemi çok fazla. Çünkü öğrenciyi doğru analiz etmek, doğru işlere yönlendirmek çok önemli. Biz iyi hocaların elinden çıktık. Normalde kendimi çok fazla şanslı görmem ama ben şanslarımı değerlendirdiğimi sanıyorum.

ACME: Konservatuardan sonra İstanbul Devlet Tiyatrosu’na geçtiniz ancak iki yıl Antalya’ya geri dönüş yaptınız, bundan bahseder misiniz?

M.A. KAPTANLAR: Devlet Tiyatrosu’nda 1 yıl stajyer sanatçı olarak çalıştım. Bir sınavdan daha geçerek asıl kadroya girdim. 1993 yılına kadar da devam ettim. 1993 yılında Antalya Devlet Tiyatrosu açılacaktı. Ailem orada yaşadığı için, biraz da yeni bir yapılanmada, çorbada bizim de tuzumuz bulunsun diye düşündüm. Mustafa Alkırın, Musa Uzunlar, Payidar Tüfekçioğlu ve ben Antalya’ya gittik. Tiyatroyu açtık. Mustafa Alkırın sanat yönetmeniydi. Ben Engin Cezar’ın sahneye koyduğu “Kadı” oyununu oynadım. Çok da başarılı olduk. Daha sonra “Hamlet”i oynadık. İki yıl sadece oyunlara gidip geldim. Daha sonra tekrar İstanbul Devlet Tiyatrosu’nda devam ettim. Antalya’da kalmak beni kısıtlayacak diye orada kalmayı düşünmedim. Sanatın başkenti İstanbul’dur. Sanatı merkezinde yaşamak, sanatçıya çok daha fazla şey katıyor.

ACME: Devlet Tiyatrosu dışında özel tiyatrolarla da çalışmalarınız var mı?

M.A. KAPTANLAR: 1999'dan beri Tiyatro Stüdyosu ile çalışıyorum. Tiyatro Stüdyosu'nun sanat yönetmeni Ahmet Leventoğlu benim hocamdı. Bugüne kadar bir sürü iş yaptık. Şu an üç tiyatrodalım diyebiliriz. Fakat fiziksel olarak bu mümkün olmayacağı için diyelim ki: Tiyatro Stüdyosu'nda yılda bir oyun, Devlet Tiyatrosu'nda da bir oyun yapıyorum. Sürmekte olan oyunlar oluyor ama birbirleri ile çakışmıyor. İkisini birden götürebiliyorsunuz ama bu sayı daha fazla artamaz bir oyuncu için. Hatta bir yönetmen için bile yılda 2-3 tane oyun ancak, 3 bile fazla.

ACME: Bugüne kadar rol aldığınız oyunlardan kısaca bahsedermisiniz?

M.A. KAPTANLAR: Belli başlı olanları sayabilirim. "Limon" ilk olması sebebiyle döneminin iyi oyunlarından ve çok iyi eleştiriler aldı. "Jül Sezar" ve "Ah Şu Gençler"i oynadık. 1985-86 yıllarında iyi bir sınıfımız vardı, ekip arkadaşlarımızla da birlikte "Sevgili Doktor"u oynadık. Bu oyunla da "özendirme ödülü" almıştık. "Yangın Yeri" ve 1989'da "Budala"yı oynadık.

1983'ten itibaren aktif olarak 26 yıl oldu. 26 yılda yaklaşık 50-60 oyun olmuştur. Bunların yanı sıra 1999'dan sonra Devlet Tiyatrosu'ndan ayrı oynadığım oyunlar da var tabii. Geçmişte bir aktörün başına gelebilecek en güzel şeyler benim başıma gelmiş, en iyi rolleri oynamışım, bu yüzden mutluyum. 99'da Tiyatro Stüdyosu'nda "Bağla Şu İşi" adlı oyunu oynadık. En iyi erkek oyuncu ödülünü aldım. 2001 yılında "Dünyanın Başkenti Speer" adlı oyunda Nihat İleri ile oynadık. Tiyatro sanatının en iyi oyunlarından biriydi. İzleyenler bunu hep dile getir-

di, benim için de öyle. Sonra bir de "Sonsuz Döngü" var.

ACME: Rollerinize nasıl hazırlanıyorsunuz?

M.A. KAPTANLAR: Çok fazla bir şeye gerek yok aslında. Bir oyuncuya "bir projem var ve bunu senin oynamanı istiyorum" dendiğinde, aslanan şey metni iyice okumaktır. Metni okuduktan sonra olur mu - olmaz mı onu hissederim zaten. Bana göre oyun; içerisinde sözü olan bir şey olmalı. İnsana, dünyaya ilişkin iyi bir şey söylemeli, bir mesajı olmalı. Elbette tiyatro oyunlarında bu vardır ama ben biraz daha farklı bakıyorum. Bu varsa eğer, metni okuduğum andan itibaren benim için süreç başlamış oluyor. Ondan sonra yazarı kimdir, niçin yazmış oyunun ülkemdeki insanlarla buluşması nasıl olacak bu oyunu oynayacağım ama ülkemdeki fotoğrafı nasıl göstereceğim insanlara gibi kaygılar başlıyor. Bunu da düşünerek buluyorsunuz. Sonra yazarı, o dönemi araştırıyorsunuz. Mesela geçen yıl "Venedik Taciri"ni oynarken, yaz başından beri teks elimdeydi. Oyun öncesi Tevrat'a varıncaya kadar okudum. O dinden insanlar nasıl davranıyor? yaşamda nasıl duruyorlar, inatçı mıdır, cimri midirler? Bütün insani özelliklerini genel anlamıyla bilmek gerekiyor. Çünkü biz insanı taşıyoruz sahneye. M.Ö'de de yaşasa insan, şimdi de yaşasa insan. Sonuçta insanın duyguları çok fazla değişmiyor. Sadece çevresel etkenler, insanları başka yerlere doğru yönlendirebiliyor.

ACME: Tiyatro sizin için ne ifade ediyor?

M.A. KAPTANLAR: Ben de kendime soruyorum. Çünkü bu işten fazla para kazanmıyorum. Tiyatrodaki aşk ol-

masa bu eziyete katlanılmaz. Çünkü bu meslekte ne kadar yılların geçerse geçsin, ne kadar başarılı olursan ol, yeni bir teksle sahneye çıktığın an; sen daha ilksin. Oyundaki karakterle ilk defa karşılaşıyorsun elini, kolunu nereye koyacağını şaşırıyor insan. Her seferinde bir kuyuya düşüyorsunuz her seferinde o kuyudan çıkmaya çalışıyorsunuz. Ama işin de böyle olması gerekiyor. Eğer "ben geçmişte şunları yaptım, herkes beni beğendi, ben tercih yaparım" dersiniz tepetaklak yuvarlanırsınız.

ACME: Yirmialtı yıldır sahnedesisiniz ancak sinemada ya da televizyon dizilerinde sizi sık görmiyoruz? Bu sizin tercihiniz mi?

M.A. KAPTANLAR: Sinema ayrı bir yerde baktığımızda. Televizyon dizileri adı üstünde bir sihirli kutu. Orada bir günde sıradan bir insan da en popüler hale gelebiliyor. Sanatla çok fazla yakından bir ilinti kuramıyorum doğrusu. Dizilerde herkes cebinden bir karakter yaratmak zorunda. Fakat sanat dediğimiz kavram; başı sonu olan bir şeydir. Bir sınırı vardır sanatın, sınırsız değildir. Bunu şöyle anlatabilirim aslında. Mesela bir gün batımı çiziyor bir ressam, zaten o gün batımını hepimiz görüyoruz aslında. Fakat öyle renklerle sınırlı, kendi yorumunu da ortaya koyarak tabloyu tamamlayıp, bize gösteriyor ki. Kendi bakışınızdan çok daha farklı bir estetikle karşılaşıyorsunuz. İşte o sanat oluyor. Sınırlı ve belli bir zaman dilimi içerisinde. O zaman dilimini aştığınız zaman o sanat olmuyor. Diziler ise sınırsız uzayıp, gidiyor. Bir sürü dizi var. Biten bir şey değil ki insan ilişkileri bitmez. Devamlı giden bu şeyden de insanlar para kazanıyor. Buna da ihtiyaç var tabii onları eleştirmiyorum.

ACME: Sizin tercihiniz televizyondan ya da sine-madan yana olmadı mı?

M.A. KAPTANLAR: Ben de bir dönem Kurtlar Vadisi'nde oynadım. Üç dizide oynadım bugüne kadar. Para kazanmaya ihtiyacımız var, kazanabileceğimiz yer de orası. Tabii oyunculuk yapıyorsunuz sonuçta. Başlarda biraz uzak durdum. Sinema hiç yapmadım. Sinema aslında tiyatroya çok daha yakın. Dramatik bir yapı. Ama sektördeki insanlar beni tanımıyorlar. Ben de çok fazla girişken, kendini çok iyi pazarlayabilen biri değilim, olduğum gibiyim. Tiyatroda gelip bir oyuncuyu izleyenlerin sayısı öyle çok kabarık değil. Televizyona çıkınca daha geniş kesim tanıyor ama aslında ben ondan da yana değilim. Benim beslenme alanım sokaktaki insan. Mesela pazarda alış - veriş yapmayı severim. Göre göre, geze geze insanlarla ilişkim olmalı benim. Onlara yakınlaşmam lazım, ne yapıyorlar -nasıl yaşıyorlar görmem lazım. Yoksa toplumdan kopmak bir oyuncu için iyi bir şey değil. Zaten tv seyircisiyle tiyatro seyircisini bir tutamazsınız. Televizyonu kişi evinde, banyosunda, mutfağında izliyor. Oysa tiyatro bir anlaşmadır. İzleyiciyle sahnedeki oyun arasında bir etki vardır.

ACME: Aynı zamanda tiyatro eğitmenliği de yapıyorsunuz. Sadece Tiyatro Pera'da mı eğitimleriniz var?

M.A. KAPTANLAR: Sadece Pera'da eğitim veriyorum. Pera gerçekten çok özel okullar arasında, çok önemli bir yerde duruyor benim için. Kuruluşundan bu yana olumlu şeyler yapıyor. Hem tiyatro bölümünde yetişen

öğrencilerin Pera Tiyatrosu'na kaynak teşkil etmesi bence olumlu bir şey. Bu bir ekol haline gelecek yavaş yavaş. Tiyatro bölümünün Pera' da yaklaşık 8 yıllık bir geçmişi var. Şu an bile burada yetişen öğrenciler aşağıdaki salonda oyun sahneliyorlar. Profesyonel oldular. Bu çok önemli bir şey. Ben aslında eğitimciliğe çok fazla sıcak bakmıyorum. Oyunculuktan çok öte çok farklı bir şey. Eğitimi olmak için farklı şeyler gerekiyor. Sadece iyi oyuncu olmak bir öğrenciyi eğitmek için yeterli değil bence. Pedagoji ve psikoloji bilmek gerekiyor. 15-16 yaşında genç çocuklar geliyorlar, bizden bir şey öğrenmek istiyorlar. Eğer onları incitirseniz bu işe küserler ve bütün yaşamları boyunca onu üzerlerinden atamazlar, çok titiz davranmanız gerekiyor. Bilhassa sanatla uğraşan çocuklara dikkat etmek gerekiyor. Burada da eğitim sistemini eleştirmek gerekiyor aslında. Bu yüzden yetkililerin eğitim sistemini tekrar gözden geçirmeleri gerekiyor.

ACME: Yeni nesil oyuncularını nasıl değerlendiriyorsunuz?

M.A. KAPTANLAR: Elbette onların olanakları şu an çok daha farklı, sapkınlık gösterebilecekleri zararlı noktalara gidecekleri yerler çok daha fazla. Dizi filmler, dublajlar var. Yap-

malılar tabii ama temel oyunculuk eğitimini alıp donandıktan sonra çalışırlarsa, buldukları yerde çok daha sağlam dururlar ve yanlışlıkları da düzeltebilirler bence. Sahne üzerinde olgunlaşıp, neyin ne olduğunu anlayıp, bir karakteri nasıl yaratmak gerektiğini kavrayıp, öğrendikten sonra oralara gittiklerinde çok daha fazla saygınlık görecektir ve kendilerine güven duyacaklardır. Böylece işlerinde daha başarılı olacaklardır.

ACME: 2008 yılında Venedik taciri oyunundaki rolünüzle "Sadri Alışık En İyi Erkek Oyuncu Ödülü"ne layık görüldünüz. Bu süreçten biraz bahsedebilir misiniz ?

M.A. KAPTANLAR: "Venedik Taciri" müthiş bir oyundu. Her aktörün başına böyle güzel oyunlar gelsin isterim. Yaşamı boyunca da bir kere gelir. Benim için Kral Lear'da öyle. O yüzden Sharlock'u oynamak da çok keyifli bir işti. O duyguyu tarif edemem. Venedik Taciri'nde Nesrin Kazankaya'nın benim alanımı olabildiğince açması bana olan güveninden kaynaklanıyor tabii. Kendisini Devlet Tiyatrosu'ndan da uzun yıllardır tanıyorum. Ben de bu güveni boşa çıkarmadım sanıyorum. Tüm Pera da tabii ki okul kadrosu ve yönetimiyle destekledi. Burada bana düşen görevi en iyi şekilde yerine getirmektir, onu da getirdiğimi sanıyorum.

ACME: Bugüne kadar oynamak istediğiniz bir oyun var mıydı?

M.A. KAPTANLAR: Kral Lear var. Aslında 2003 yılında Devlet Tiyatrosu'nda oynadım ama benim için oyun maalesef başarılı olmadı. Yönetmen-den kaynaklanan birtakım sorunlar

Kahve Molası

yaşandı ve oyun tam yerine ulaşmadı. Ama tabii klasiklerin belli aralıklarla mutlaka oynanması gerekiyor. O yüzden benim de şansım ve yaşamım sürerse; 15 yıl sonra bir Kral Lear daha oynamak isterim.

ACME: Seslendirme yapıyor musunuz?

M.A. KAPTANLAR: Seslendirmelelere artık devam etmiyorum. Geçtiğimiz yıl Lost dizisinde Chan Lake karakteri vardı onu seslendirmiştim. 70-80 bölümdü, şimdilik o bitti. Bu tür seslendirmeler çok fazla zaman kaybı diye düşünüyorum. Kapalı bir yerde kalmak da can sıkıcı. Çok keyif vermiyor. Fakat gençliğimde çok seslendirme yaptım.

ACME: Bugüne kadar rol aldığınız oyunlarda başınıza gelen ilginç bir olay ya da unutamadığınız bir anınız var mı?

M.A. KAPTANLAR: Bir oyunumuzda döner bir sahne kullanıyorduk. Yaklaşık 3.5 saatlik bir oyundu. Kısa aralıklarla, 15-20 saniye içerisinde kostüm değiştiriyorduk. Bu oyunu-muzla üç tane ödül almıştım. Son gösterime de bu yüzden ilgi büyüktü. Bir panikle ben döner sahnenin üzerinden atladım. Karanlıkta bir köşeye takılıp, sehpaye çarptım, kanatlandım uçtum adeta. Gözümün önünde yıldızlar oluştu, beynime birşeyler oldu sanki. Ben ne olduğunu anlayamadım, her tarafım kan olmuş. Bu arada “tamam çıkarım oyuna” diyorum ama nafi. Arkadaşlar izin vermedi. Aynada kendime bakabilir miyim? dedim. Bir baktım ki kötü bir haldeyim, yüzüm dağılmış. Son sahneye gelmiş olmamıza rağmen oyuna çıkamadım tabii.

Bir macerayı da 2001 yılında Aziz Ne-

sin Sahnesi’nde oynarken yaşadım. Tiyatro Stüdyosu’nda Ahmet Levent-oğlu’nun özel bir duyarlılığı, titizliği vardır. Herkes de buna riayet eder. Benim rolüm gereği, sahneden çıkıp tekrar seyircilerin olduğu yerden sahneye girmem gerekiyor. Kulisten ışık sızmasını diye her taraf iyice kapatılıp, karartılmış. Ben de bütün sahne spotlarının altından kuliste o karanlığa girdiğimde bir kat daha karanlık ve hiçbir şey göremiyordum. Yaklaşık 25-30 metre kadar uzunlukta koridoru geçip, sahneyi bulamadım. Çıldıracığım! Sahnede oyuncu arkadaşım beni bekliyor ama sahneye ulaşamıyorum. Elimi atıyorum her yer duvar, sanki bütün duvarlar sıkıştırılmış beni hapsedmişler gibi. İlerlemeye çalışıyorum, ilerleyemiyorum. Son anda oyunun başındaki mizansenimi hatırladım. Pantolonumun cebinde bir çakmak vardı, çakmağı yakıp oyuna başlıyorduk. Bir anda o çakmak geldi aklıma, çıkarıp yaktım. Bir de ne göreyim? Kadınlar tuvaletindeyim... İnanılmaz bir şeydi. Buna benzer bir sürü hikayem var tabii.

ACME: Son dönemde halkın tiyatroya katılımı nasıl sizce?

M.A. KAPTANLAR: Son dönem daha iyi, bence olumluya gidiyor. Bir dönem durgunluk vardı. Tabii ki burada tiyatrocuların kendilerine bakmaları, çuvaldızı önce kendimize batırmamız gerekiyor diye düşünüyorum. “Ben iyi şeyler yapayım, ortaya iyi şeyler koyayım onlar gelmezlerse ben ne yapabilirim?” diye düşünebilirsiniz. Sadece bu da yeterli değil, bu bir dönem herhalde. Eğitimle de, halkın yaklaşımlarıyla da ilgisi olabilir. Tiyatro dediğimiz şey yaşayan bir şey. İnsandan halktan soyutlayamazsınız. Benim halkım neyse, benim ti-

yatrom da o dur. Mesafeyi açamazsınız. Elbette tiyatro sanatı toplumun önünde gitmek zorundadır. Öyle olmazsa bir terslik vardır. Çünkü onlar bir şeyin farkında olacaklar ki sanatçılar ilerleyecekler. Halk da bunlara katılacak. Buradaki estetik hazza alacak ve aldıkça daha çok isteyecek. Böylece halkın da estetik ve kültür bilgileri değişecek. Sanat değiştirir, öyle bir vizyonu vardır. Örneğin doğuda birçok ilde ne sorunlar var. İnsanlar birçok sorun yaşıyor. Önce bu sorunların halledilmesi gerekiyor. Her yerin kendine ait bir kültürü, tiyatrosu olmalı.

Amatör grupları maddi manevi desteklemek gerekiyor. Tiyatro girdiği zaman bir yere, bütün oyuncular ile çevresiyle, kültürüyle giriyor. Benim bir kahvede oturmamla, o yöredeki insanın oturması, konuşmasının çok farklı olması gerekli. O yüzden sanatçıya daha fazla iş düşüyor. Ben şöyleyim böyleyim derse sanatçı, halkından kopmuş olur. Onlara önderlik edemez ise; o zaman oyunu da izlemezler.

ACME: Son olarak bu kadar yoğun bir tempoda çalışırken sağlığınıza dikkat edebiliyor musunuz?

M.A. KAPTANLAR: Sağlığımıza malesef dikkat etmiyoruz. Mutlaka bir şeyim vardır ama doktordan korkuyorum hep. Mesela “Sigara içmeyeceksin!” diyecek ama bırakamıyorum. O beni bırakmadan benim onu bırakmam gerekiyor aslında. Alkol de kullanıyorum. Düzenli beslenemediğimiz için prova dönemlerinde bütün gün ayaküstü atıştırmalar yapıyoruz. Oyun dönemi başladığında sık sık birşeyler yiyemiyorsunuz. 🍷